St. 291. Trst, v ponedeljek 20. oktobra 1913. Tečaj XXXVII.

IZHAJA VSAK DAN
tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inseratni oddelek uprave „Edinosti". — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti".
Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost" za Primorsko.

„V edinosti je moč!"

NAROČNINA ZNAŠA
za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI" stane: za celo leto Kron 5·20, za pol leta Kron 2·60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost". - Natisnila Tiskarna „Edinost", vpisana zadruga z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti štev. 20.
Poštno-hranilnični račun štev. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Avstrijski ultimatum Srbiji.

Srbsko-avstrijska kriza.

Ultimatum Avstrije v Belgradu.

BELGRAD, 19. (Kor.) **Avstrijski chargé d' affaires v Belgradu, Storck, ki nadomestuje na dopustu se nahajajočega poslanika Ugrona, je izročil srbskemu ministrskemu predsedniku in zunanjemu ministru Pašiću verbalno noto, v kateri Avstrija zahteva, da se srbske čete tekom 8 dni popolnoma umaknejo iz ozemlja avtonomne Albanije.**

DUNAJ, 19. (Kor.) **C. kr. korespondenčni urad je pooblaščen izjaviti, da je bila avstrijska verbalna nota izročena v Belgradu včeraj, dne 18. t. m. opoldne, da se torej s tem trenotkom prične 8 dnevni rok, tekom katerega morajo srbske čete zapustiti Albanijo.**

DUNAJ, 19. (Kor.) *Kakor zatrjujejo uradna poročila, je izročil avstrijski chargé d' affaires v Belgradu, Storck, včeraj opoldne srbski vladi verbalno noto, ki zahteva, da se morajo srbske čete tekom 8 dni umakniti iz celega avtonomnega ozemlja. 8 dnevni rok poteče torej v nedeljo, dne 26 t. m. opoldne.*

V oficijoznih krogih se k tej verbalni noti pristavlja: Včerajšnja demarša Avstrije v Belgradu se je izvršila kot zadnji resni avstrijski korak napram Srbiji. Če bi Srbi tekom zahtevanega roka ne vstregi zahtevi Avstrije, bo sledil verbalni noti uradni ultimatum iste vsebine, ki bo dal Srbiji le par ur na razpolago za premislek.

Avstrijsko postopanje napram Srbiji je vzbudilo v vsem mednarodnem političnem svetu veliko presenečenje. Kakor znano, se je šele pred par dnevi obrnila Italija na vse evropske kabinete s predlogom, naj velesile skupno intervenirajo v Belgradu in zasigurajo definitivno umaknitev srbskih čet iz Albanije. Italija je pri tej priliki na Dunaju odločno svarila pred postopanjem, ki bo zamoglo politični položaj komplicirati, in svetovala potrpežljivost. Isto je storila tudi Nemčija. Obe zaveznici Avstrije, Italija in Nemčija, sta izjavljali, da vprašanje umaknitve srbskih čet iz Albanije nima stvarne nujnosti. Srbija da je že na prvo demaršo Avstrije odgovorila, da bo respektirala sklepe londonske poslaniške reunije glede Albanije in ni torej nikakega dvoma, da ne bi tega tudi storila. Če vzdržuje še vedno svoje čete v Albaniji, mora imeti za to stvarne razloge. Vprašanje umaknitve srbskih čet iz albanskega teritorija je le časovnega in formalnega pomena.

A Avstrija se tem argumentom Nemčije in Italije ni uklonila. Narobe! Avstrijski diplomati mislijo, da je ravno sedaj pravi trenotek, da prično s svojo staro prestižno politiko. Nemčija in Italija se avstrijskega koraka v Belgradu ne udeležujete.

V trenotku je še popolnoma nejasno, kako se razvijejo nove razmere. Velevlasti tripleentente, ki so prejele pred par dnevi poziv Italije na skupno intervencijo v Belgradu, dosedaj na ta poziv še niso odgovorile. Ni izključeno, da zna samostojno in nepričakovano postopanje Avstrije napram Srbiji znatno vplivati na ukrepe tripleentente.

Vsekakor je smatrati politični položaj zopet za jako resen. Oficijozni dunajski listi so danes zopet polni divjih napadov na Srbijo, kateri očitajo, da je prelomila svojo besedo, ker noče spoštovati sklepov poslaniške reunije, govore dalje o strašnih grozodejstvih srbskih vojakov nad Albanci in ponavljajo vedno znova in znova, da hoče Avstrija tudi sedaj nastopiti kot mandatorica in zaščitnica evropskega miru. Tega mnenja ostali evropski politični svet seveda ne deli z Avstrijo.

Srbija ne odneha.

BELGRAD, 18. ob 7 zvečer. (Srbski tiskovni urad „Edinosti".) ***Na zahtev predstavnika trojnog saveznika, da Srbija mora povući trupe sa zauzetih strateških pozicija, saznaje se, da bi odgovoreno, da je nemoguće odazvati se, dok nije zagarantirano, da Arnayti ne će više upadati, već poštivati odredjene granice.***

Pripomba uredništva: *Zanimivo je, da je ta brzojavka dospela v Trst že v soboto zvečer ob 11.40, a smo jo vzlic temu prejeli tako pozno, da je nismo mogli priobčiti v včerajšnji, nedeljski številki. Naš c. kr. korespondenčni urad nam je odposlal vest o izročitvi verbalne note, ki je bila izročena srbski vladi v soboto opoldne, šele včeraj, v nedeljo, ob 1.30 popoldne z Dunaja. Odgovor srbske vlade na „zahtevo predstavitelja trozveze" je bil torej v Avstriji prej znan, kot pa „zahteva predstavitelja trozveze". Brzojavko srbskega tiskovnega urada priobčujemo v originalu, da se tako izognemo vsem napačnim tolmačenjem.*

Uradno nemško poročilo o položaju na Balkanu.

BERLIN, 19. (Izv.) Oficijozna „Allgemeine Zeitung" piše v svojem tedenskem pregledu o položaju na Balkanu sledeče: Pogajanja med Turčijo in Grško so tekom zadnjega tednu razveseljivo napredovala. Opasen pa je položaj, ki je nastal vsled prodiranja srbskih čet v avtonomno Albanijo. Srbija se ni hotela zadovoljiti samo s tem, da bi odbila albanske napade, ampak je zasedla tudi bistven del albanskega ozemlja in uvedla v več albanskih krajih čisto srbsko upravo. Velesile so odločene braniti integriteto Albanije in skrbeti zato, da se upoštevajo sklepi londonske poslaniške reunije.

V prvi vrsti sta interesirani na vsej zadevi Avstrija in Italija. Nemčija je kot zvesta zaveznica solidarna ž njima in je zato tudi podpirala prvi avstrijski korak v Belgradu, v katerem je trozveza zahtevala od srbske vlade, da odpokliče svoje čete iz Albanije in respektira sklepe londonske poslaniške reunije. Od Srbije je odvisno, če bo hotela, da se položaj razjasni in odstranijo grozeči oblaki, ki so se pričeli zopet zbirati na evropskem političnem horizontu. Srbija stori to tem lažje ker so velesile pripravljene prevzeti garancijo za vzdržanje miru in reda v Albaniji.

Grško-turški spor.

CARIGRAD, 19. (Izv.) Vprašanje državljanstva je že rešeno. Sedaj obstoje med Grško in Turčijo diference le še glede posestev, ki so bila poprej osebna last bivšega turškega sultana Abdula Hamida in katera je upravljala glede odškodnine za ujetnike in one grške ladje, ki jih je zaplenila Turčija še pred napovedjo prve balkanske vojne, so v teku. Turški krogi upajo, da bodo tudi ta vprašanja rešena mirnim potom. Danes se je vršila na Porti seja ministrskega sveta, ki je sklenila za turške mirovne delegate nove instrukcije, ki so bile že odposlane brzojavnim potom v Atene.

Povratek turških ujetnikov iz Bolgarske.

CARIGRAD, 19. (Izv.) Danes je dospel semkaj preko Varne prvi oddelek turških ujetnikov, 3000 mož. Čete bodo po prestani karanteni odposlane v Anatolijo.

Verska in kulturna avtonomija Kucovlahov v Srbiji.

BUKAREŠT, 19. (Izv.) Srbska vlada je smislu sklepov bukareškega miru ratificirala danes priznanje verske in kulturne avtonomije Kucovlahov v Srbiji. Kucovlahi dobe svojega nadškofa s sedežem v Bitolju.

Zdravstveno stanje Enver-beja.

CARIGRAD, 19. (Izv.) Major Enver bej, ki je precej nevarno obolel, je odpotoval v zapadno Evropo, da išče pomoči pri zdravniških kapacitetah.

Vedno hujša razkritja o delovanju „Canadian Pacific".

Podkupljevanje na vseh koncih in krajih.

DUNAJ, 19. (Izv.) Škandalna afera paroplovne družbe „Canadian Pacific Railway" zavzema vedno večje dimenzije. Kakor znano, je zaprla vlada včeraj vse agenture družbe po Avstriji in je trdno odločena, da odvzame družbi koncesijo. Včeraj je bilo aretiranih veliko število družbinih agentov, posebno v Galiciji. Preiskovalni sodnik na Dunaju preiskuje sedaj konfiscirane knjige in spise in kakor se zatrjuje v podučenih krogih, je našlo sodišče v zaplenjenih spisih silno obtežilnega materijala.

Velika večina dunajskih dnevnikov je dobivala od družbe subvencije, mnogo dunajskih žurnalistov je bilo podkupljenih. Kompromitiranih je več politikov in žurnalistov. V zaplenjenih knjigah se nahajajo imena vseh onih poslancev, ki so prejemali od družbe denar in zaznamovane so tudi natančne svote, koliko je kdo prejel.

V parlamentarnih krogih se zatrjuje, da bo uvedla zbornica posebno parlamentarno preiskovalno komisijo, ki naj dobro posveti v to gnezdo korupcije in gnilobe. Baje je kompromitiranih pri vsej aferi tudi več visokih uradnikov v trgovskem ministrstvu.

Gališka kriza.

DUNAJ, 19. (Izv.) Uspeh pogajanj med vlado in vodilnimi poljskimi gališkimi krogi je, da bo vlada predložila deželnemu zboru svoj načrt glede nove volilne reforme za deželni zbor. Vladni načrt se giblje na temelju zadnjega kompromisnega načrta med gališkimi strankami, vendar pa vsebuje nekaj koncesij v korist zahtevam radikalnih Vsepoljakov in poljskega centra. Tako predlaga dvomandatne okraje v vzhodni Galiciji, uvedba pluralnega volilnega sistema v mestnih kurijah in zvišanje števila deželnih odborniky od 7 na 8. Poljska ljudska stranka in pa Rusini zahtevajo, da jim vlada prezentira še pred sestankom deželnega zbora podpise vseh strank, da sprejemajo vladni načrt kot podlago za nadaljna pogajanja.

PODLISTEK.

Norec vojvodinje.

Florentinska novela Ernsta Remina.

Odšla je.

Globok, silen dihljaj je osvobodil njene prsi. Povzdignjene glave je odšla, ne da bi se bila ozrla.

Ob vhodu pa je hkratu z divjo kretnjo povzdignila roki k sivi, mladi luči, ki se je lomila tam gori skozi okroglo okno — potem so se zaprla vrata za njo.

Skoro v istem trenotku se je približal ravnokar otvorivšemu se stranskemu portalu na severni strani po svitajočem se prostoru — vojvoda.

Bil je bled in propaden; bežal je prežaje, kakor da je na kaki sledi, v križno ladjo cerkve, kjer je sedaj več oltarjev blestečih v svitu sveč. In ker ni videl Clarisse nikjer, je zopet hitel ven.

Ni pa opazil nepremičnega mladega telesa, ki je ležalo zleknjeno po tleh v globokorjavi senci stebrov in ki se ga je njegova noga skoro dotaknila.

Uzrlo pa je je zvesto oko starega Piera, ko je iskaje hodil okolo po hiši božji. In v medlem svitu jutra so mladega plemenitaša njegovi ljudje odnesli na plašču po praznih ulicah.

V.

Prišlo je visoko poletje.

Ako je bilo že v maju solnce žgoče vroče, je pa vladala sedaj med nebotičnimi hišami neznosna soparica, posebno še zato, ker je strmo mestno zidovje odvračalo vsak dih zraku. Nikdo ni zapuščal hiše pred večernim hladom in ves svet je ostajal v sobah na dvorišča, tako, da so je zdelo mesto kakor izumrlo.

Le na vrtu palače Peruzzi je sedel na planem osamljen mož pred slikarskim stojalom in se pečal z barvami. Razpeli so nad njim nekak baldahin na štirih drogih, zasajenih v zemljo, ki naj ga vsaj kolikor toliko brani pred solncem. Vrtec je bil na terasi v višini prvega nadstropja, in ker je imela palača le dve nadstropji, je padala žarina luči vanj neovirano.

Bil je Raffaello. Okolo njega so bile nameščene lesene table, naslikane v čudnih barvnih somerjih, v zmešenih črtah, ali skrbneje, kakor da je slikar le brisal svoj čopič na njih, izključno v zlatu in blestečem zelenilu, ki sta postajala vedno ostreja in svetleja. Pa tudi plošča, ki je ravno slonela na stojalu, je bila pokrita s kovinsko blestečo zlato barvo.

Raffaello je sedel in je delal poteze s čopičem drugo za drugo, debele in tanke in v vsaki maniri; po vsaki potezi je dolgo poizkuševaje motril naloženo barvo in je vsikdar potem nemo zmajeval z glavo in začel znova.

Minevala je ura za uro.

Slednjič je prišel Pier, sicer skozi velika odprta vrata, ki so vodila v hladno, temno vrtno dvorano, in je vprašal, da-li ne želi njegov gospod kakega zavžitka. Obed da je pripravljen.

Slikar je odklonil v svoji nemi pridnosti, češ, naj ga ne moti. Ko pa je Piere postavil malo mizico z jedili, je posegal pridno po njih ter je naglo, kakor v globokih mislih, použil vse, kar je prinesel: na kose zrezano mehko meso na dolgem pločnatem pšeničnem kruhu, sadje, kolikor ga je bilo, eno za drugim, in na zadnje je izpil iz dolge, špičaste kupe rubinovo-rdeče vino v dolgem požirku. Potem se je obrnil zopet k delu, naglo in predse sklonjenim gornjim telesom.

Potem pa je pristopil stari zdravnik, ki ga je že dolgo opazoval od vrat, in je skušal zaplesti ga v razgovor.

„Kdaj dobite tako žarečo in blestečo barvo, kakor je želite, gospod Raffaello?" — je začel Grk.

„Kmalu, kmalu!" je odvrnil ta, ne da bi se ozrl.

„In ta ostri ton še vedno ne zadošča?"

„Ni še dovolj blesteč in iskreč, žival blesti kakor bron; je strupa v njegovi barvi. Videl sem jo pred seboj v vsej svoji bolezni in neznanosti me je plašila. Jo moram naslikati, da se rešim iz te tesnobe."

„Sedaj ste že štiri tedne na sledu pravemu tonu, ne da bi ga našli. Povejte mi, kako žival hočete slikati? Morda bi našli pravi ton, če bi vam jo priveli živo?"

„Ali morete čarati?" — je vprašal Raffaello, zroč v napeti radovednosti.

Starček pa je z blagim usmehom stresel čestitljivo glavo.

„Potem mi je tudi ne morete preskrbeti. Ali stojte — dovajate me do neke misli. Izgubiti bi se moral v gozd kakor Dante — morda bi me, kakor njega zavelo v pekel. Tako bi jo gledal."

„Ali je v peklu — ona žival"? „V devetem krogu. S tremi glavami se mi je bila prikazala," govori Dante, „in hudega grešnika mrvi na dvoje v vsakem svojem žrelu. K temu ostri kremplji, ki so često trgali kožo in meso grešnika! To je žival, ki kaznuje izdajstvo in tre Judeža, Bruta in Kasija. Ali, kakor jo gledam pred seboj, mi steza naproti le glavo in hlasta z žrelom po tem, kar drži v krempljih. Nič pa ne vidim o Judežu, Brutu in Kasiju. In kar nosi in pritišče na svoje kosmate prsi, mi je še nerazločno."

„Luciferja mislite troglavega?"

(Dalje.)

Aretirani italijanski vohun v Galiciji.

LVOV, 19. (Izv.) V mestu Stanislavu so oblasti aretirale radi vohunstva na korist Rusiji italijanskega profesorja na konservatoriju v Firenci, Bianchia. Bianchi se je mudil pred kratkim v Petrogradu, kjer je obiskal svojega brata in se je, kakor zatrjuje sam, vračal sedaj v Italijo. A uradni organi so dognali, da je Bianchi fotografiral v Galiciji več utrdb.

Narodnost pri c. kr. drž. železnicah.

O narodnostnih razmerah pri državnih železnicah na Slovenskem je priobčil zadnji „Časopis jugoslovanskih železniških uradnikov“ sledeče zanimive podatke, ki jih toplo priporočamo v preudarek vsej naši javnosti, zlasti pa slovenskim državnim poslancem. Omenjeni list pravi:

V 5. številki „Časopisa“ smo konštatirali, da proge tržaškega železniškega ravnateljstva merijo 1031 km, da teče od teh prog **1003 km po slovenskih tleh** — izvzemši progo Tržič-Červinjan-Belvedere v dolžini 28 km — in da teče nadalje 262 km železniških prog beljaškega ravnateljstva po slovenski zemlji, torej skupno 1265 km; konstatirali smo takrat, da bi moralo biti v sorazmerju z onim denarjem, ki ga daje jugoslovanski narod državni železnici zastopanih jugoslovanskih uradnikov v centralnih železniških uradih v sledečem številu: v železniškem ministrstvu — 35, v tarifnem uradu — 15, v osrednjem vozovnem uradu — 9 in v generalnem zastopstvu — 3, med tem ko med 1022 sedanjimi uradniki ni nobenega jugoslovanskega uradnika; konštatirali smo tedaj, da bi moralo biti po sorazmerju prog v beljaškem ravnateljstvu — **147** slovenskih uradnikov, v tržaškem ravnateljstvu po sorazmerju prebivalcev **328** jugoslovanskih uradnikov, 80 uradnikov laške in le 13 uradnikov nemške narodnosti. Vse to smo takrat statistično konštatirali. Ali za našo statistično konštatacijo se ni zmenil nihče. To vidno omalovaževanje slovenskega železniškega uradnika, nam ne vzame poguma, da se ne bi danes znova ozrli na uradne podatke od 31. decembra 1912.

Po podatkih tega dne je štelo beljaško ravnateljstvo **700** uradnikov. V sorazmerju s progami, tekočimi po nemški in slovenski zemlji, bi moralo biti pri tem ravnateljstvu **154** ali 22% slovenskih in 546 ali 78% nemških uradnikov. A kako je v resnici? Tako žalostno, da nas je sram povedati: med 700 uradniki so samo reci in piši samo **trije slovenski uradniki.** Je to za slovenski narod tako sramotna številka, da si sramotnejše misliti ne moremo, in govori jasno, kam jadra slovenski narod na Koroškem. In ko odidejo ti trije uradniki, ne bo več slovenskega železniškega uradnika na Koroškem, ker slovenskega naraščaja ni nikakega. Usoda slovenskega železniškega uradnika pri beljaškem ravnateljstvu, bo tedaj v doglednem času zapečatena, če, no, ja, če se slovenski faktorji ne zganejo...

Poglejmo sedaj tržaško železniško ravnateljstvo.

Tržaško železniško ravnateljstvo šteje glasom statistike od 31. decembra 1912: **458** uradnikov, uradniških aspirantov, volonterjev in honorarnih uradnikov. V sorazmerju prog, ki teko samo po slovenskih, hrvatskih in laških tleh, bi morali biti uslužbeni samo uradniki slovenske, hrvatske in laške narodnosti. Toda ozrimo se rajši na prebivalstvo, stanujoče v okrožju tržaškega ravnateljstva, da se nam ne bo predbacivalo kdaj od nemške strani nepravičnosti.

V dokaz razmerja uradništva, kakor bi moralo biti, naj nam služi sledeča razpredelnica:

Prebivalstvo trž. žel. ravnateljstva	Število	Uradništva bi moralo biti v odstotkih	v številu
Slovenci in Hrvatje . . .	1,553.781	77·97%	357
Italijani	374.892	18·99%	86
Nemci	60.073	3·04%	15
		Skupaj . .	458

Konštatiramo torej še enkrat, da bi moralo biti v sorazmerju s prebivalstvom pri tržaškem železniškem ravnateljstvu: **357** uradnikov slovenske in hrvatske, **86** uradnikov laške in **15** uradnikov nemške narodnosti.

Kako pa je v resnici, naj nam svedoči naslednja razpredelnica:

Narodnost	Uradnikov je po številu	v odstot.	Torej jih je premalo	preveč
Slovani .	145	32%	**212**	—
Italijani . .	51	11%	35	—
Nemci . .	262	57%	—	**247**

Ponovno torej konštatiramo, da bi moralo biti v tržaškem ravnateljstvu 357 uradnikov slovenske in hrvatske narodnosti, pa jih je samo 145, torej manj **212** uradnikov; laških uradnikov bi moralo biti 86, jih je pa 51, torej manj 35; nemških uradnikov je 262, po statistiki prebivalstva bi jih moralo biti 15, torej jih je 247 več. Pri sedanjem razmerju uradništva je skoraj polovica več uradnikov nemške narodnosti kakor pa uradnikov slovenske in hrvatske narodnosti.

To se nam je zdelo potrebno znova pribiti, da znova pokažemo slovenski javnosti, kako zapostavljen je jugoslovanski uradnik pri c. kr. državnih železnicah, pri državnem podjetju, ki naj služi v prvi vrsti ljudskim interesom in ne vsenemški propagandi do morja Jadranskega, kakor so tržaški nemški tovariši pred kratkim v svojem uradniškem časopisu jasno povedali pred vso javnostjo.

Kako se fabricirajo volilci.

Slike iz Kalabrije.

Petkov milanski „Corriere della sera“ priobčuje velezanimiv dopis iz Catanzara v Kalabriji, iz katerega posnemamo nekaj najlepših stvari.

„Če je resnica“, pravi dopisnik, da mnogo Italijanov ne pozna Kalabrije, ni manje resnično, da za onega, ki hoče v Kalabrijo, ni dovolj, da se oskrbi z železniškim vožnjim listkom, temveč tudi z veliko potrpežljivostjo. V Kalabriji ni več poštnih voz, toda železnice tudi ni. Je pa nekaj, kar je v sredi med njima, s čimer ni nihče zadovoljen. Vlaki, ki vozijo po teh progah, obstoje iz častitljivih lokomotiv in stoletnih voz. Vlak se ustavlja zelo pogostoma in za kratke vožnje, kakor je iz Reggio v Catanzaro, je treba celo dvakrat prestopati v drug vlak.

Zelo pogostoma se čuje po postajah vik in krik in se vidi z vlaka prizor, da stoji za kolodvorsko ograjo dvajset, trideset žensk, mladih in starih, ki mahajo z robci in si pulijo lase. — Kaj se godi? — V Ameriko odhajajo.

Po sreči pa se nahajajo v kalabreških vlakih ljudje, ki se v devetdesetih slučajih med stotimi bavijo z volitvami. Ti potniki s takim ognjem delajo za svojega kandidata, da si mislite, da jih bodete videli vsak čas skočiti na klop in otvoriti zborovanje. V Santa Maria se mi je včeraj zazdelo, da mora biti neki tak govornik mlad duhovnik. Govoril je z dvema drugima duhovnikoma.

— Danes je prišel onorevole. Prišel je v cerkev k maši in potem sem ga predstavil volilcem.

— V cerkvi?

— Ne, zunaj na trgu.

V Catanzaru kandidirata vladni kandidat in socijalni demokrat. Socijalnodemokratski kandidat je imel v Tiriolo govor, v katerem je udrihal po vojni in militarizmu. Govor je posebno ugajal ženskam, ki so ga smatrale za čisto resnico in to zlasti mlade ženske, ki so že zaročene, ali se šele zaroče. Mislile so, da bi potem, ko bi bil izvoljen socijalist, ne bilo ne vojne ne vojakov in bi bilo potemtakem več ženinov. In zgodilo se je česar najbrž niti socijalistični kandidat sam ni pričakoval: priredile so demonstrativen obhod.

Nicastro je navidezno zelo miren kraj in je najbrž tudi v resnici, kedar ni volitev. Toda te dni je v Nicastru, kakor bi se vse pripravljalo na vojno. Pred vsem vzbuja veliko pozornost dejstvo, da imajo vsi moški — zašite žepe. Vprašal sem nekega kmeta, zakaj to, in odgovoril mi je:

— Če bi ne imel zašitih žepov, bi mi lahko kdo od nasprotne stranke podteknil nož, potem bi me pa ovadil orožnikom in me dal aritirati prav sedaj, ko bi moral iti volit.

— Dobro. Zakaj pa ste vi oboroženi s puško?

— Ker grem na lov.

Zaloga dalmatinskega vina
lastni pridelek iz JESENIC pri Omišu
Filip Ivanišević, Trst
ulica Valdirivo 17. Telefon 14-05.
— Prodaja na drobno in na debelo. —
GOSTILNE: „All' Adria“, ulica Nuova štev. 18 in gostilna-Buffet, Piazza Giuseppina štev. 7, v katerih toči
svoja vina prve vrste.

AGO čevlji brez šivanja in žebljev
Izvršuje edino le
Franjo Cink v Trstu
ulica Cecilia Rittmeyer štev. 12.
Izvršuje tudi vsako drugo naročilo točno in ceno. — Na zahtevo pride tudi po naročila izven mesta.

SLOVENCI!
Vaš narodni zlatar in urar
Alojz Povh
se nahaja na trgu Barriera 3.

:: Samo v jezikovnem institutu ::
Polyglotte
Piazza San Giovanni št. 1, II n.
se nudi najlepša prilika naučiti se nemškega jezika. — MESEČNA TAKSA
K 4·- za 2 lekciji na teden.
Tečaji za vsako starost in vsako stopnjo znanosti — Vpisovanje vsak dan od 3—10.
Mladeniči, dijaki dobijo hrano in tudi stanovanje

RUDOLF SCHULTZE
IZ BERLINA kocesijonirani zobotehnik
Ulica Acquedoto štev. 4, I nadstr., (vogal Via Stadion).
UMETNI ZOBJE PO NAJNOVEJŠI TEHNIKI.
JAMČI SE ZA PERFEKTNO IZVRŠITEV,
Zmerne cene z ozirom na razmere manj posedujočih slojev.
OPRAVKI SE IZVRŠUJEJO V DVEH URAH. — SPREJEMA OD 9—1 IN 3—8.

A. Bambič (prej Jakob Bambič, Trst, ulica Cologna 9.
Zaloga vsakovrstnega blaga
za vsako gospodinjo na debelo in drobno.
Zaloga otrobov, koruze in moke
ter različnih jestvin.
Se priporoča udana
Svoji k svojim! A. BAMBIČ.

Velikanska zaloga pohištva in tapecarij
:: Paolo Gastwirth ::
TRST, ul. Stadion St. 6 - Telefon 22-85 (hišo sledališča Fenice)
Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. Kolosalni izber.

L. TERZON zaloga olja jesiha in mila. Trst, ul. Sette Fontane 12.
Najfineje namizno olje, priporočljivo za one, ki trpe na želodcu. - Steklenica pol litra kron 1·60.

Novo pogrebno podjetje, Trst
(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (TELEFON St. 14-02.)
Prevoz mrličev na vse kraje
Zastopstvo s prodajo pogrebnih predmetov: J. MRZEK, Opčine št. 170; T. VITEZ v Nabrežini na trgu pri cerkvi; A. JAMŠEK, pri Orehu (Noghere); F. BRNETIČ v Škednju. Zaloga pristnih voščenih sveč lastnega izdelka.
Podjetje bogato preskrbljeno z najnovejšo opravo. Vozovi za veličastne sprevode z bogato opremo in od najenostavnejših do najbolj luksurjoznih. Krasna izbira vencev iz umetnega cvetja, biserov, kovine in porcelana, krste iz kovine in raznovrstne iz lesa, pajčolan obleke, obuvalo itd. — Za poročence, birmance in druge svečanosti bogata izbira raznovrstnih, vencev in cvetlic veščenih in barvanih. — Vsi predmeti so stalno na razpolago. Stalne cene brez konkurence postrežba točna. Nočna naročila se sprejemajo v lastnih prostorih zaloge podjetja ul. Tesa št. 31. telefon 1402. Družabnik in upravitelj H. ŠTIBILJ

R. Gasperini, Trst
Telefon štev. 1974. špeditor Via Economo št. 10.
Prevozno podjetje
Sprejema razcarinjanje vsakegakoli blaga iz mitnic, dostavlja na dom.
POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.
Zastopstvo tvrdke „Cement“
Tovarna cementa „Portland“ v Spljetu.
PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

Trgovci, pekI! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjaki, naročajte pri domači tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. - Priporočam se vdani J. J. SUBAN, Trst, G. Vasari 16.

Te dni so vsi občani v Nicastru lovci. Toda prepelice in jerebice niso bile še nikdar tako varne, kakor so sedaj. Skoraj je gotovo, če bi se mu kaka vsedla na ramo, da bi sumil, da tiči za njo član kakega društva za varstvo živali. Lovci, ki zasledujejo vse kaj drugega...

To so ljudje s puškami, ki nič ne skrivajo svojega programa. Je pa potem velika večina pohlevnejših ljudi, ki se zadovoljujejo s preprostim revolverjem, ali staro rodbinsko pištolo, ki ima celo morda svojo zgodovino. Lepo pa je pri vsej tej stvari, da to orožje nepričakovano poči in zadene kroglja kakega pristaša nasprotne stranke, seveda samo slučajno. Sedaj se take nesreče ponavljajo prav pogostoma. Tupatam je bil kdo že ranjen in predsnočnjim (dopis je z dne 15. t. m.) je moralo posredovati vojaštvo, da niso prvemu strelu sledili še drugi, vsaj za trenutek.

Podobni prizori se dogajajo na semnju v Nicastru, na katerega prihajajo velike množice iz vse okolice. Danes se govori na semnju o včerajšnjih spopadih, jutri se bo govorilo o današnjih itd. Med kruljenjem prašičev in meketanjem jagnjet, med celimi piramidami sadja in zelenjadi se vrši debata, v katero zelo posegajo tudi ženske. Niso sicer oborožene, toda — govore.

V volilnem boju tudi sodelujejo razne godbe, ki se nauče na pamet razne prigodne pesmice, naperjene proti nasprotnikom. Seveda je isto tudi pri nasprotnikih. V vseh železniških vlakih se nahajajo take godbe.

Sedaj so začeli raznašati občinski sluge volilne legitimacije. V bližini mest sprejemajo kmetje te sluge z mračnim nezaupanjem in volilne legitimacije kot nekaj novega, kar jih ne briga dosti. Toda drugače je na deželi. (Pripomnimo, da se v Italiji sedaj prvikrat vrši volitev po splošni in enaki volilni pravici, dočim so imeli dosedaj volilno pravico le tisti, ki so znali čitati in pisati. Takih ljudi pa v Kalabriji ni dosti. — Pr. ured.) Kmet tam zunaj smatra volilno izkaznico za naznanilo novega davka in občinskega slugo za nekakega oznanjevalca nesreče, ki se ga je treba varovati. Veliko kmetov gre prej vprašat župnika ali lekarnarja in sprejme volilno izkaznico šele potem, ko se prepričajo, da mošnja ni v nevarnosti, sicer... Drugi nočejo niti slišati o izkaznici in zavračajo občinskega slugo z vsemi sredstvi. Če ne gre drugače, ga naženejo tudi s kamenjem, tako da mu ne preostaja drugega, kot da se zaupa hitrosti svojih nog, da pride zdrav nazaj v občinsko pisarno. S kamenjem napadejo tudi avtomobile, če vozi v njem nasprotniški kandidat. V monteleonskem okraju prirejajo pravcati lov na rdeči automobil kandidala Marmoreja. Ustavljajo celo ljudi na cesti in jih ne puščajo dalje, dokler ne dokažejo, da nimajo nič opraviti s politiko.

Velik vpliv imajo razne bogate rodbine, katerim store njihovi kmetje vse, kar hočejo, in tako se vodi volilna borba pravzaprav le med temi rodbinami. Samoposebi pa je umljivo, da kandidatje obetajo ljudem zvezde z neba, in kar je glavna stvar za Kalabrijo, kjer ni skoraj nikakih prometnih zvez, obetajo jim ceste in zopet ceste. Vse si želi cest, tudi kandidatje; ti seveda tistih, ki vodijo v — Rim.“

Tako dopisnik iz Kalabrije. — Te slike so gotovo preznačilne za deželo dvatisočletne kulture in mislimo, da se prav nič ne motimo, če pravimo, da smo mi — barbarji in divjaki — še vendarle boljši!

Domače vesti.

Odborova seja političnega društva „Edinosti“ se bo vršila danes, dne 20. t. m. točno ob 3 pop. v „Slovanski čitalnici“. — Vabljeni so vsi gg. odborniki, namestniki in deželni poslanci, da se seje gotovo udeleže.

Obč. pokojninski zavod za nameščence v Trstu. V odborovi seji, ki se je vršila 7. t. m. je načelnik poročal o številu zavarovancev in o financijelnem položaju deželnega urada občega pokojninskega zavoda v Trstu sledeče: 1. oktobra t. l. je bilo zavarovanih pri dež. uradu 7539 nameščencev, potom nadomestnih pogodeb 1948 in pri nadomestnih zavodih 2013. — Odklonilo se je 1061 nastavljencev, ker niso bili podvrženi zavarovalni dolžnosti, izstopilo jih je 8334 in vloženih je bilo 20895 prijav.

Od 1/1/1909, to je odkar je pričel poslovati pokojninski zavod, do 31/XII/1912 se je predpisalo zavarovalnih premij v znesku K 6631.335 in od 1/1/13 do 30/IX/13 pa K 1363.568. Ako se odštejejo od vseh predpisanih premij (7994.903) vplačane premije (K 7096.091'86) ostane zaostanek K 898.811'04 to je 11.25% predpisanih premij. Ta zaostanek se ima deloma pripisovati dejstvu, da imajo pravni pomočki proti odlokom pok. zavoda odložilno moč.

Od 1/1/1913 do 31/VIII/1913 se je izplačalo 21 enkratnih odpravnim vdovam oz. osirotelim otrokom v skupnem znesku K 30780 in v isti dobi se je vrnilo premij in premijskih reserv iz zav. dolžnosti izstopivšim članom v znesku K 84.032'78. Rent za onemoglost, vdovskih rent in vzgojevalnih prispevkov je bilo likvidiranih za letnih K 2350.

Telovadno društvo Sokol v Trstu. — Danes zvečer točno ob poldevetih zvečer seja društvenega odbora v prostorih v Narodnem domu.

Šola Glasbene Matice. — Jutri, v torek, ob 9 zvečer je seja učiteljskega osobja „Glasbene Matice“ v dvorani „Trgovskega izobraževalnega društva“, ulica sv. Frančiška 20.

Pevski zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes zvečer pevska vaja za ženski zbor. Prosim točno in vse. Pevovodja.

Tržaška mala kronika.

Trst, 18 oktobra.

Lep cvet. Snoči si je hotel petnajstletni slikarski vajenec Fiore Santini, stanujoč v ulici Giuseppe Caprin št. 5, ogledati zabavo na veseličnem prostoru v ul. Madonnina. Fantè je tam naletel na nekega svojega tovariša, s katerim sta se nekaj sporekla. Beseda sem, beseda tja, in konec je bil, da je Santini dobil eno z nožem med rebra. Poklicali so zdravnika rešilne postaje, ki je ranjenca za silo obvezal in ga potem dal odpeljati v bolnišnico. Petnajstletnega junaka z nožem pa so odpeljali na policijo.

Sestro obstrelil. Na Greti, št. 427 stanujočo 22 letno Marijo Čukovo je zadela nesreča, da jo je obstrelil njen lastni brat. Snažil je revolver, ne vedoč, da se nahaja v njem patrona. Revolver se je sprožil in kroglja je zadela Marijo ter jej zdrobila desno ključnico. Zdravnik rešilne postaje je podal dekletu prvo pomoč; za nadaljno oskrbo pa so poskrbeli domači.

Slovensko gledališče v Trstu.

Mira Koroščeva v Trstu.

Naše gledališče si sme zopet zabeležiti v svojo zgodovinsko knjigo častni večer, kakor jih še ni imelo veliko. Vzrastlo je v majhnih razmerah in marsikdo bi rekel morda, da se povzdiguje predčasno na tisto višino, ki bi jo kedaj moglo doseči, da morda pretirava samo v sebi. Toda ne! Tam, kjer samoraslost dosega take uspehe kakor se kažejo pri nas, tam se lahko govori in to s ponosom o sebi. Saj pri nas ne gre za to, da bi nam dajalo naše gledališče vse, česar bi si želeli, temveč le za to, da je tisto, kar nam daje, v resnici dobro; a to, kar nam je dalo snoči, to je bilo tudi v resnici dobro.

Rekel bi morda kdo, da segamo predaleč, če trdimo, da dosega naše gledališče svoje uspehe z lastnimi močmi, ko se mora vendar zahvaljevati za svoje elitne večere gostom, ki prihajajo od zunaj. Dobro! Toda tisti, ki daje zlatarju drag kamen, da mu ga vdela v prstan, ve, da mu ga ne vdela v medenino, temveč v kovino, ki je vredna dragega kamna. Če prihajajo k nam umetniki svetovnega glasu, če prihaja k nam za Polakovo Vuškovič, za Vuškovićem Koroščeva, smemo reči, da prihajajo tja, kjer dobiva dragi kamen, če ne popolnoma, pa vsaj ne preziranja vreden okov.

Snočnji gledališki večer je bil med najlepšimi, kar jih je imelo doslej naše gledališče in dala nam ga je Mira Koroščeva.

Eva v „Zrinjskem“ ni uloga, v kateri bi se mogla prva pevka zagrebške opere podati sama sebe, a kar more dati uloga pevki, to je dala pevka nam, in dala je še več — tisti topli dih našinstva, ki ga

Anton Breščak

Gorica - Gosposka ul. (G. Carducci) 14, v lastni hiši.

Prva in največja slovenska zaloga in tovarna pohištva na Primorskem.

V zalogi ima vedno nad 50 modernih in jedilnih spalnih sob.

Cene od 300 do 3000 K soba.

: Edina slovenska delavnica tapetarij. :

Velika izbera slik, stolic kakor tudi železnega pohištva.

Sprejema naročila za opreme II, hotelov i. t. d.

Dr. PEČNIK

(Dr. PETSCHNIGG)

TRST, VIA S. CATERINA STEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni. 8—9 in 2—3 in specijalist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11½—1 in 7—7½.

80.000 UR

Ker sem prevzel veliko množino ur, sem v stanu ponuditi elegantno Remontoir uro (na sidro) iz double zlata za K 2·80. Ista teče 36 ur in je električnim potom s zlatom prevlečena. Jamstvo za 4 leta. 1 komad K 2·80, 2 kom. K 5·20, 3 kom K 7·80.

—:— Eksportna tvrdka —:—

H. Spingarn, Krakovo 169.

NB. Dovoli se menjava a i pa se vrne denar.

GOSTILNA

All' Antica Pompei TRST trg C.

Goldoni in na istem trgu se nahajajoča se toplo priporoča slovanskemu občinstvu za oblen obisk. CAFFE GOLDONI Fran Marinšek.

Krojačnica Vek. Terzo

Trst, ulica Fonderia štev. 4, I n

Priporoča se c. občinstvu za vsakovrstna dela. Solidna postrežba po najnižjih cenah in najnovejšem kroju. Bogata izbera najnovejših angleških vzorcev.

SVOJI K SVOJIM!

Julio Meinl

uvoz kave

Filijalka se nahaja od sedaj naprej

v Trstu, Via Ponterosso št. 4.

Par dobrih kon!

za težo, od 5—8 let starih, z vso konjsko opravo in 2 skoro novima vozovoma proda vsled končanja dela takoj za 1800 K tvrdka

Žnidarčič & drug, Kastav.

KLAVIRJI

Bösendorfer, Gebrüder Stingl, Koch & Korselt, H. Rachoe itd. se prodajajo in dajejo v najem po zmernih cenah proti gotovini kakor tudi na obroke.

UGLAŠANJE IN POPRAVE.

ZANNONI

Piazza S. Giacomo 2, II., Corso.

TELEFON 2-57.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez vsake bolečine

Dr. J. Cermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Ljudska urarna

BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13

(nasproti cerkve sv. Antona novega)

Bogat izbor ur, verižic, ovratnih verižic, uhanov, prstanov, zapestnic itd.

Konkurenčne cene.

Kupujte Kolinsko cikorijo!

N. Casile.

Napredek vede!

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

IORUBIN CASILE

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in meh. katarji korenito ozdravijo s **konfeti Casile**

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cevk (šilinge), popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo *uretralna zoženja* (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tokove itd. — Škatlja konfetijev Casile K 4·—.

Iorubin Casile, najboljše protisifilitično in poživljajoče kristalno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilidi, anemiji, impotenci, kostoboli, izbiss, vnetju žlez, poltnim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatorei, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojevalec urinove kiseline itd. — Steklenica Jorubina Casile K 3·50.

Vbrizganec Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad materniče itd. — Steklenica vbrizganca Casile K 3·50.

Kdor želi večjih pojasnil, tiskovin itd. naj naslovi dopis na lekarno Lloyd za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastonj in z vso rezervo. Priznani medicinalni izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — Zaloga v Trstu: Lekarna Lloyd, V. Orologio 1

e daje mrtva, napisana nota, temveč srce, ki čuti, kar vre iz ust. To je bila Zrinjska, ki ni tjavendan poljubljala naše trobojnice. Sedaj nežna, kakor more biti le mati nasram svoji hčerki: mehko, božajoče; sedaj odločna, ponosna, prava banica, junakinja, ki se ne boji smrti za domovino: jekleno, kakor bi udarjalo kladivo na nakovalo; občinstvo ni vedelo, ali naj se divi njenemu glasu, ali njeni dovršeni, dostojanstveni igri. Viharji odobravanja, s katerimi jo je obsipalo po vsakem njenem nastopu, so bili najboljši dokaz, kako si ga je osvojila, in krasno cvetje, ki so ga jej izročili, je bilo gotovo najmanjši del priznanja. Zlasti po končnem prizoru ni občinstvo hotelo prenehati s ploskanjem in je venomer zahtevalo, da pevka zopet in zopet stopi pred zagrinjalo.

Če omenjamo posamezne točke, bodi pred vsemi nastopni duet z Jeleno in poslovilni prizor ž njo, potem duet z Zrinjskim in končni heroični prizor.

Kakor smo že rekli, je domače osobje podal gostinji okvir, ki je bil vreden nje. Pred vsemi gre priznanje g. Primožiču, ki je pel Zrinjskega s prav posebnim ognjem, res vse hvalevredno. Enako je bila tudi Jelena g.ce Fritzove v vsakem pogledu vredna vse hvale. G. Dura je bil glasovno dobro razpoložen in je zlasti arijo po smrti Sulejmanovi pel prav dobro. Prepričani smo, da nam poda v ulogah, ki ne zahtevajo junaškega tenorja, res dobrih ustvaritev. G. Cergolj je bil, kakor vedno, izboren Juranić, a o Sulejmanu g. Rumplja velja isto. Priznamo tudi prav radi, da je bil moški zbor izredno dober. Splošno je pač vplivala na ves naš ansambel gostinja in ga pritegnila k sebi, kvišku.

Uprizoritev je bila v splošnem lepo zaokrožena in tudi scenično, če izvzamemo nekatere malenkostne netočnosti, prav zadovoljiva. Posebej naj omenimo slikovito aranžirani končni tableau.

* * *

Popoldne se je ponovila veseloigra „Morala gospe Dulske“, ki je izborno ugajala občinstvu. Igralo se ni slabo.

Vesti iz Goriške.

Čitalnica v Gorici na Blančah ima izredni občni zbor v torek, dne 21. oktobra ob 8 zvečer v društvenih prostorih z običajnim dnevnim redom.

Socijalna Matica v Gorici ima svoj letni redni občni zbor dne 26. t. m. dopoldne ob 10 pri „Zlatem Jelenu“ v Gorici z naslednjim dnevnim redom: 1) Poročilo predsednika; 2) poročilo tajnika; 3) poročilo blagajnika; 4) prememba pravil; 5) proraču in knjižni program; 6) slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti, veljajo dotične določbe pravil.

Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se obč. zbora udeleže.

Socijalna Matica izda za leto 1913. naslednja izdanja: 1) Dr. Karel Slanc — „Zadruga in njen pomen o razvoju človeštva“, 2) dr. Boris Zarnik — O bistvu življenja, 3) dr. Ivan Žmavc — Ozdravljenje socialnega življenja, 4) Ferdinand Seidel — Geološki izprehodi po gorišk okolici, — Zarnikov spis je ilustriran s 6, Seidlov pa s 14 podobami, — Skupni obseg vseh štirih knjig znaša nad 18 tiskovnih pol, kar je za prvo leto že po obsegu zelo lep knjižni dar. — Vsebina pa je take vrste, da moremo mirno trditi, da je ž njo izpolnjena občutna vrzel v naši književnosti. — V posebni meri velja to za oba prirodoslovna spisa, ki bosta vzbudila pozornost. — Tisk in vežba bosta končana približno v treh tednih, nakar se začne z razpošiljanjem.

Opozarjamo na to naše č. gg. poverjenike in člane ter vabimo na pravočasni številni pristop k tej prepotrebni knjižni organizaciji. — Članarina znaša 5 K, za učiteljstvo, dijaštvo in delavstvo 3 K na leto.

Združena narodna društva v Prvačini prirede v prostorih „Sokolskega doma“ v nedeljo dne 26. oktobra t. l. (ne 9. t. m., ker se tekma ni mogla vršiti vsled raznih ovir) veliko narodno slavnost združeno s tekmo III. okrožja GSŽ s sledečim sporedom: I. Predpoldne: Od 9 dopoldne tekma III. okrožja GSŽ. — II. Popoldne: 1. Točno ob 1/24 začetek prostih vaj in orodne telovadbe. 2. Veselica: a) F. Juvanec: Pastir. Poje moški zbor Sokola za Šempas-Ozeljan. b) Iv. pl. Zajec: Ružica i slavulj. Poje oktet iz Šempasa. c) Hr. Volarič: Izgubljen cvet. Poje oktet Sokolov iz Prvačine. č) Ant. Medved: Na ogledih. Veseloigra v treh dejanjih. d) Prosta zabava: ples, šaljiva pošta, itd.

Vesti iz Istre.

„Intelektualna inferijornost“ — Iz Kopra: Ne bi se sicer oglasili, ker to nas ne peče in ne skrbi, če naši sodeželani — Italijani kulturno in moralno propadajo ter tako množe število takozvanih „inteligentnih“ neznalic in propalic.

Ali ker nam zloglasni „Indipendente“ in „Piccolo“ tako rada očitata „intelektualno inferijornost“, naj jima povemo sledeči še sveži dogodek, da morda vendar-le — četudi z veliko in gorko nevoljo — izprevidita, kje je „intelektualna inferijornost“.

Koper je, kakor znano malo provincijalno mesto, ki šteje okolo 10.000 duš; umevno in naravno je torej, da prehaja vsak neobičajni dogodek v lokalno javnost. Tako se je tudi, ko so bili zrelostni izpiti v prošlem juliju, govorilo povsod po mestu, kako mečejo letos italijanske dijake ob zrelostnem izpitu na tukajšnjem učiteljišču. Vsak razsoden človek pa je takoj pojmil to postopanje učiteljskega zbora, ko je izvedel iz pravega vira vzroke temu postopanju.

O kakovosti, znanosti in sposobnosti kandidatov za bodoče vzgojevatelje mladine naj navedemo nekaj takih cvetlic, a dalo bi se jih mnogo.

Profesor vprašuje dobrohotno dijaka, kje je balkanski poluotok? Ta pa je, strmeč v evropski zemljevid in malo razmišljevaje pokazal na — apeninski poluotok (Italijo). Profesorji so se spogledali. Izpraševatelj pa, hoteč nekoliko pomagati, je nadaljeval: „No, tam, kjer je sedaj vojna!“ Dijak je zopet razmišljal... „No, saj ste, je nadaljeval profesor, gotovo videli zemljevid balkanski v knjigotržnici L. — Dijak je hitro pokazal — Grško.

Komentirajoč ta dogodek je neki pošteni Italijan-domačin pristavil: „Fiol d' un can — kolikokrat je po koperskih ulicah vpil „Evviva Italia“ ter to čečkal po javnih straniščih, a sedaj niti tega ne, kje je ta blažena dežela!“

Besedo dragi (caro) so pisali nekateri carro (voz); navadne algebre, delitve in množitve so za nekatere naravnost nepoznana dežela; o spreganju navadnih glagolov niti pojma; in to v njihovem materinskem jeziku (druzega seveda niti ne znajo)!

Prav umestno je pristavil neki profesor na seji učiteljskega zbora, rekši: „Mislim, da če se že od človeka, ki vzgaja in leči živino, zahteva vseučiliško znanje, se lahko tudi od osebe, ki mu ljudstvo poverja svoj zaklad, svojo deco, v vzgojo, zahteva nekoliko več znanja, nego od navadnega kmečkega fantiča, ki je obiskoval par let skromno ljudsko šolo.“

In med temi kandidati je bilo tudi takih, ki so, predno so prišli na kopersko učiteljišče, zvršili po 3—4 razrede na italijanski — občinski gimnaziji v Trstu.

V Kopru je lepo število italijanskih šol; razun raznih ljudskih, meščanskih, in raznih zavodov, so tu pripravnica, učiteljišče, gimnazija; in vendar ne najdete sorazmerno številu prebivalstva nikjer v vsej okolici toliko množino analfabetov med mladimi ljudmi, kakor ravno v samem mestu Kopru; kvečjemu bi mogel v tem pogledu sekundirati vilajet Pomjanščina, kjer pašuje že več let glasoviti Bartolich.

Pa naj reče še kdo, da ni to narod, ki se nahaja v nagli dekadenci.

Kje je torej „inferiorità intelletuale“?!

Gospodar. društvo „Vrdela“ na Vrdelci
razpisuje službo
KRČMARJA
Prošnje je vlagati na odbor istega društva do 11. novembra 1913.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 vin. beseda. Mastno tiskane besede enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 vin. Plača se takoj inseratnemu oddelku.

Meblovana soba se odda brez hrane v ulici Commerciale št. 11, III. nadstropje. 2367

Manufakturna trgovina Piazza Piccola štv. 1 (za mestno palačo). Velika zaloga partijskega blaga, izgotovljene obleke, žensko in moško perilo, otroške oblečice, perkal, nogovice itd. - Izredno nizke cene. 2246

Prodam zdravih, hrastovih, rabljenih sodov od 300 do 700 litrov. — Filip Ivanišević, Trst, Valdirivo 17. 2184

Pridne vezilke (štikarice) se priporočajo. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti pod štv. 2380. 2380

Pohištvo za eno zakonsko spalno sobo proda po ceni mizar Ivan Ščuka, Trst, ulica S. Cilino 533. 2370

Meblirana soba s hrano ali brez iste se odda takoj. Via Commerciale 9, pritličje, vrata 32 2171

In že zopet slovenska žganjarna in zaloga vsakovrstnih likerjev v Trstu. Campo S. Giacomo štev. 17. Razpošilja likerje od 5 litrov naprej poštnine prosto, po konkurenčnih cenah. Slavnemu občinstvu se toplo priporočata, kakor tudi priporočata svojo trgovino jestvin na Opčinah. Brata SOSIČ. 2355

Fotografa Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospodska ulica 7. 4444

FR. BIAGINI, Trst ulica dell' Istria štev. 21. — Prodaja olja, kisa, milo in drugo. 333

Meblirana zračna soba s hrano ali brez iste se odda takoj v ulici Commerciale štev. 9, I. nadstr. levo, vrata 32. 2217

Kupujem cunje in kosti. Trst, Via dell' Olmo štv. 4. 2218

Plzensko pivo (Pilsner Urquel), domače, pristne klobase, domača kuhinja, najboljša vina priporoča restavracija „BONVECCHIATI“, ulica Ghega štv. 17. 2379

Mlekarna v Rodiku, pošta Kozina, proda po jako nizki ceni velik hladilnik in ledenico, motor na benzino za mlekarno in popolnoma nov pasterizovalec za mleko. 2343

Rodoljubi! Posnemajte naše narodne mecene!

Prva in edina pisarna -- v vojaški stvari --
(koncesijonirana od c. k. namestništva)
Trst, ulica della Caserma 5, II. n.
Daja nasvete in informacije o vsem, kar se tiče novačenja in vojaške službe. Izdeluje in odpošilja vsako vrsto prošenj vojaškega značaja — opraševanje od vaj, zamolčane prostovoljstvo, ženitve, dosegnaje zakonitih ugodnosti glede prosečne službe, vprejetja v vojaške šole itd. — Poslužuje se zastopati stranke pred oblastnijami. — Reševanje hitro in točno. — Uradne ure: Ob delavnikih od 9. predpoldne do 7. popoldne. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. opold.

Odhajanje in prihajanje vlakov
od 1. majnika naprej.
Časi za prihod, oziroma odhod so naznanjeni po srednje-evropskem času.

C. kr. državna železnica.

Odhod iz Trsta (Campo Marzio).

5.00 B Herpelje, Pula in medpostaje.
5.50 M do Poreča in medpostaje.
5.40 O do Gorice in medpostaje (Ajdovščina).
7.35 O Herpelje-Divača-Ljubljana-Dunaj in medp.
7.45 B Gorica, (Ajdovščina), Jesenice - Celovec - Dunaj-Praga-Dečin-Beljak-Berlin - Monakovo in medpostaje.
9.05 O Gorica-Jesenice-Celovec-Trbiž-Ljubljana-Beljak-Dunaj in medpostaje.
9.10 O Herpelje, (Rovinj), Pula in medpostaje.
9.15 M le do Buj in medpostaje.
12.48 O Gorica (Ajdovščina) Jesenice-Trbiž-Ljubljana-Beljak-Celovec in medpostaje.
2.40 M do Poreča in medpostaje.
4.15 O Gorica - Jesenice - Trbiž - Ljubljana - Beljak-Celovec-Dunaj.
4.42 O Herpelje (Divača-Dunaj) - (Rovinj) Pula in medpostaje.
6.00 B (Turški ekspres) Gorica-Jesenice-Ljubljana-Beljak-Inomost-Monakovo-Pariz in medp.
7.35 M le do Buj in medpostaje.
7.38 O do Gorice in medp. (Ajdovščina).
8.24 O Herpelje (Divača-Ljubljana-Dunaj) Pula in medpostaje.
8.40 B Gorica-Jesenice-Beljak-(Monakovo-Berlin), Celovec-Dunaj-Linec-Praga-Dečin.
10.39 O Gorica, Jesenice, Beljak, Inomost, Monakovo.

Zabavni vlaki ob nedeljah in praznikih:
2.25 O Herpelje-Divača.
2.20 O v Gorico.

Prihod v Trst.

6.05 O Iz Dunaja Solnograda, Celovca, Monakova, Inomosta, Bolcana, Beljaka, Ljubljane, Jesenic, Gorica.
7.10 O Iz Dunaja (čez Divačo—Herpelje).
7.23 O Iz Gorice (Ajdovščine).
8.25 M Iz Buj (in medpostaje).
9.00 B Iz Berolina, Draždan, Linca, Dunaja, Celovca, Beljaka, Jesenic, Gorice (in Ajdovščine).
9.35 O Iz Pule (Rovigna).
10.10 O Iz Jesenic, Gorice in medpostaj.
11.25 B (Turški ekspres) iz Pariza-Monakova-Celovca-Dunaja-Linca-Jesenic-Gorice.
12.40 M Iz Poreča in medpostaj.
2.00 O Iz Celovca, Trbiža, Ljubljane, Gorice, (Ajdovščine) Berlina, Draždan, Prage, Dunaja.
3.47 O Iz Pule, (Rovinja), Herpelj in medpostaj.
4.32 M Iz Buj in medpostaj.
7.00 O Iz Dunaja, Celovca, Beljaka, Trbiža, Ljubljane, Jesenic, Gorice.
7.05 O Iz Pule, Rovinj, Herpelje, Divača, Dunaj.
7.57 B Iz Berolina, Draždan, Prage, Linca, Dunaja, Celovca, Inomosta, Beljaka, Jesenic, Gorice, (Ajdovščine).
8.00 O. Iz Poreča, Buj in medpostaj.
10.26 B Iz Pule (Rovinja), Dunaja (čez Divačo).
11.16 O Iz Dunaja, Celovca, Beljaka, Gorice.

Zabavni vlaki ob nedeljah in praznikih:
9.36 O Iz Gorice.
9.41 O Iz Divače, Herpelj.

Gostilna „pri Deteljici“
v Trstu, ulica Belvedere 7.
Podpisana naznanjam s tem uljudno, da sem prevzela imenovano gostilno, ter se tem potom prav toplo priporočam cenj. gostom. Točila bodem sama pristna vipavska in istrska vina, kakor tudi izboren kraški teran po najzmernejih cenah; na razpolago so vedno dobra in sveža mrzla in gorka jedila. Posebno se priporočam cenj. gg. uradnikom za abonement na hrano.
Z odličnim spoštovanjem
ANGELA KJUDER, lastnica.

Iščem službo
občinskega tajnika, odvetniškega ali trgovskega uradnika.
Imam srednješolsko izobrazbo in večletno prakso kot občinski tajnik ter sem v vseh panogah občinske uprave popolnoma samostojen delavec z obsežno pravno izobrazbo. Vešč sem slovenskega, srbo—hrvaškega, nemškega in italijanskega jezika v govoru in pisavi, kakor tudi slovenske in nemške stenografije in strojepisja. Službo bi mogel nastopiti s 1. januvarjem in prosim poslati ponudbe na Inseratni oddelek Edinosti pod „TREZNOST 28“.

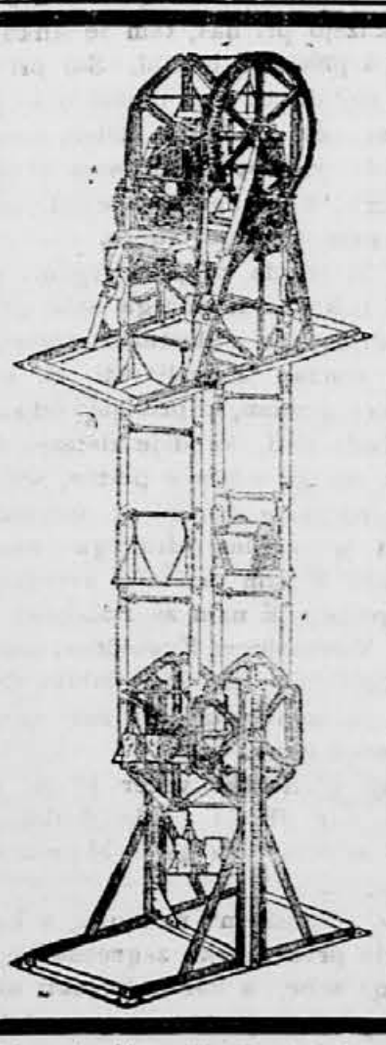

Mehanična delavnica
F. Miheučič & F. Venutti
Trst, Campo Belvedere št. 4.
Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto. Industrijalne instalacije vsake vrste: mline, stiskalnice in čistilnice. Specijaliteta žag za kamnje, stiskalnice za grozdje; stroji za obdelovanje lesa. Izdelovanje oblik in uzorcev za testenine in biškote.
Zaloga novih in starih motorjev, brizgalnic, strojev za vzdrževanje zidarskega materijala, mletja kave, drož in drugih tehn. predmetov.